
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի չորրորդ
նախագահը
Ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսի ՄարտիրոսյանI

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

Մարգիս Հարությունյան – Մանուկ Աբեղյան. գիտական վաստակի գնահատման ուրվագիծ (ծննդյան 140-ամյակի առթիվ)	3
Վլադիմիր Խոջաբեկյան – Բնակչությունը և ինքնագործները Արևելյան Հայաստանում (XIX դ. – XX դ. սկիզբ)	28
Նորայր Մարուխանյան – Հայկական հարցը, արևմտահայ ազատագրական միտքը և Մաղաքիա Օրմանյանը	50
Մարինե Սարգսյան – Վ. Տերյանի ,Երկիր Նաիրիե շարքի քրիստոնեա- հեթանոսական խորհրդանիշները	72
Արմեն Սարգսյան – Պարույր Սևակի բանագիտական հայացքները	94
Գևորգ Հարությունյան – Արևմտահայության կացությունը և հայ հասարակական միտքը օսմանյան բարենորոգչական շարժման համատեքստում (XIX դ. 70-ական թվականներ)	115
Ալմաստ Զաքարյան – Ակսել Բակունցի հետքերով... ..	130

II

Նազիկ Հովհաննիսյան – Բառային տարբերակներ հոմանիշների ձեռագիր բառարաններում	141
Հովհաննես Այվազյան – Գործնական քարության և հումանիզմի գաղափարները Խ. Աբովյանի ստեղծագործություններում	157
Վրեժ Վարդանյան – Դրվագներ Պահլավունի տոհմի XIII–XVII դարերի պատմության	166
Ռուանդ Ավետիսյան – Մակդիրը Բաֆֆու օժամվել օրվա պատմավեպում	175
Բենիամին Մախյան – Հայկական դպրոցները Վրաստանի Հանրապետությունում 1918–1920 թթ.	181
Բենիամին Մանուկյան – Մոսկվայի համալսարանի հայ ուսանողության հասարա- կական գործունեության պատմությունից (XIX դ. վերջ – XX դ. սկիզբ)	201
Ռաֆիկ Նահապետյան – Աղձնիքահայերի խնամախոսության մի քանի ծեսերի ու սովորույթների մասին	210

Լորենտ Աբրահամյան – Ռազմաքաղաքական իրադրությունը Բաքվում և Ղարաբաղում 1918 թ. երկրորդ կեսին	220
Ժորես Խաչատրյան – Արտաշատից հայտնաբերված լատիներեն արձանագրու- թյամբ դրոշմված կղմինդրներ և աղյուսներ	230
Արտակ Գևուհի – Շենգավթյան մշակույթի բնակավայրերում տեղադրված սրբավայրերը և պաշտամունքային կառույցները	236
Մեայուհ Ասլանյան (ԱՄՆ) – Հնդկահայ վաճառականության պատմությունից (XVIII դ. սկիզբ)	254

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Ալբերտ Խառատյան – Հայ հասարակական հոսանքները XIX դ. 50–70-ական թվականներին	272
Արմեն Խաչիկյան – Հաննիբալը Արևելքում և Հայաստանում (ռուս.)	285
Ֆելիքս Մարտիրոսով – Հայաստանի սահմանները Անդրկովկասում (մ.թ.ա. IV դ. – II դ.) (ռուս.)	298

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Անուշավան Զաքարյան – Գարեգին Նժդեհի ուշագրավ կոչ-ղիմումը	307
---	-----

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ազատ Բոգոյան – Լևոն Տեր-Պետրոսյան. Խաչակիրները և հայերը: Հ. Ա. Ուսումնասիրություն և թարգմանություններ	309
Սվետլանա Վարդանյան – Լ. Մ. Վարդանյան. Ստեփան Լիսիցյանը և հայ ազգագրության ակունքները	314
Աելիտա Դուլխանյան – Մխիթար Այրիվանեցի. Գանձեր և տաղեր	318
Գևորգ Թոսունյան – Ս. Ա. Հայրապետյան. Գրաբարի շարադասությունը	321
Ամատունի Վիրաբյան – Արարատ Հակոբյան. Հայաստանի խորհրդարանը և քաղաքական կուսակցությունները (1918–1920 թթ.)	325
Լայիկ Խաչատրյան – Ներսես Մկրտչյան. Սեմական լեզուները և հայերենը	328

ԼՐԱՏՈՒ

Ալվարո Ղազիյան – Հանրապետական գիտական նստաշրջան՝ նվիրված հայ ժողովրդական մշակույթին	332
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

Четвертый президент Национальной академии наук Республики Армения Академик Радик Мартиросович Мартиросян	I
---	---

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

I

Саргис Арутюнян – Манук Абебян. Очерк оценки научной заслуги (к 140-летию со дня рождения)	3
Владимир Ходжабекян – Население и самостоятельные в Восточной Армении (XIX – начало XX в.)	28
Норайр Саруханян – Армянский вопрос, западноармянская освободительная мысль и Магакя Орманиян	50
Марине Саркисян – Христиано-языческие символы стихотворного цикла “Страна Наири” В. Терьяна	72
Армен Саркисян – Фольклороведческие взгляды Паруйра Севака	94
Геворг Арутюнян – Положение западных армян и армянская общественная мысль в контексте османского реформаторского движения (70-е годы XIX в.)	115
Алмаст Закарян – По следам Акселя Бакунца.....	130

II

Назик Оганесян – Варианты слов в рукописных словарях синонимов	141
Ованес Айвазян – Идеи “практической” доброты и гуманизма в произве-дениях Х. Абовяна	157
Вреж Варданян – Очерки истории рода Пахлавуни в XIII–XVII вв.	166
Роланд Аветисян – Эпитет в историческом романе Раффи “Самвел”	175
Бениамин Маилян – Армянские школы в Республике Грузии в 1918– 1920 гг.	181
Бениамин Манукян – Из истории общественной деятельности студентов- армян Московского университета (конец XIX – начало XX века)	201
Рафик Нагапетян – О некоторых обычаях и обрядах сватовства у агдзникских армян	210
Лорета Абрамян – Военно-политическая обстановка в Баку и в Карабахе во второй половине 1918 г.	220
Жорес Хачатрян – Черепицы и кирпичи с клеймами с латинскими надпися- ми, найденные в Арташате	230
Артаг Гнуни – Святнища и культовые сооружения, расположенные в поселениях шенгавитской культуры	236
Сепух Асланян (США) – Из истории армянского купечества Индии (начало XVIII в.)	254

ОБСУЖДЕНИЯ

Альберт Харатьян – Армянские общественные течения в 50–70-х годах XIX века	272
Армен Хачикян – Ганнибал на Востоке и в Армении (на русском языке)	285
Феликс Тер-Мартirosов – Границы Армении в Закавказье (IV – II вв. до н. э.) (на русском языке)	298

ПУБЛИКАЦИИ

Анушаван Закарян – Заслуживающий внимания призыв-заявление Гарегина Нжде	307
---	-----

РЕЦЕНЗИИ

Азат Бозоян – Левон Тер-Петросян. Крестоносцы и армяне. Т. I. Исследование и переводы	309
Светлана Варданян – Л. М. Варданян. Степан Лисициан и истоки армянской этнографии	314
Аэлита Долуханян – Мхитар Айриванеци. Сокровища и песни	318
Геворг Тосунян – С. А. Айрапетян. Структура грабара	321
Аматуни Вирабян – Арарат Акопян. Армянский парламент и политические партии (1918–1920 гг.)	325
Лалик Хачатрян – Нерсес Мкртчян. Семитские языки и армянский	328

ХРОНИКА

Алвард Газиян – Республиканская научная сессия, посвященная армянской народной культуре	332
--	-----

CONTENTS

The Fourth President of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia Academician Radik M. Martirosyan	I
---	---

ARTICLES, REPORTS

I

Sargis Harutyunyan – Manuk Abeghyan. Essay on Evaluation of Scientific Desert (to the 140th birth anniversary)	3
Vladimir Khojabekyan – Population and Amateurs in Eastern Armenia (the 19th cent. – the beginning of the 20th cent.)	28

Norayr Sarukhanyan – Armenian Question, West Armenian Liberation Thought and Maghaqia Ormanyen	50
Marine Sargsyan – Christian-Pagan Symbols of the Series “Nairi Country” by V. Teryan	72
Armen Sargsyan – Paruyr Sevak’s Folk-lore Views	94
George Harutyunyan – Condition of the Western Armenians and Armenian Social Opinion in the Context of the Ottoman Reformative Movement (the 70s of the 19th cent.)	115
Almast Zakaryan – In the Tracks of Aksel Bakunts... ..	130

II

Nazik Hovhannisyan – Word Versions in Manuscript Dictionaries of Synonyms	141
Hovhannes Ayvazyan – Ideas of “Practical” Kindness and Humanism in Kh.Abovyan’s Works	157
Vrezh Vardanyan – Essays on the History of the Pahlavuni Family in the 13th–17th cent. ...	166
Roland Avetisyan – Epithet in Raffi’s Historical Novel “Samvel”	175
Beniamin Mailyan – Armenian Schools in the Republic of Georgia in 1918-1920	181
Beniamin Manukyan – From the History of Public Activities of Armenian Students of the Moscow University (the end of the 19th cent. – the beginning of the 20th cent.)	201
Rafik Nahapetyan – On Some Customs and Rites of Match-Making of Aghdznik Armenians	210
Loreta Abrahamyan – Military and Political Situation in Baku and Karabagh in the 2nd Half of 1918	220
Zhores Khachatryan – Tiles and Bricks with the Stamps Bearing Latin Inscriptions Found in Artashat	230
Artak Gnuni – Sanctuaries and Cult Buildings Located in the Settlements of Shengavit Culture	236
Sebouh Aslanyan (USA) – From the History of Armenian Merchantry of India (the beginning of the 18th cent.)	254

DISCUSSIONS

Albert Kharatyan – Armenian Public Currents in the 50s–70s of the 19th century	272
Armen Khachikyan – Hannibal in the Orient and in Armenia (in Russian)	285
Felix Ter-Martirosov – Borders of Armenia in Transcaucasia (the 4th – the 2nd cent. B.C.) (in Russian)	298

PUBLICATIONS

Anushavan Zakaryan – Garegin Nzhdeh’s Appeal-Statement Worthy of Attention	307
---	-----

BOOK REVIEWS

Azat Bozoyan – L.Ter-Petrosyan. Cross-Bearers and Armenians. V.I. Research and Translations	309
--	-----

Svetlana Vardanyan – L.M.Vardanyan. Stepan Lisitsyan and Sources of Armenian Ethnography	314
Aelita Dolukhanyan - Mkhitar Ayrivanetsi. Treasures and Songs	318
Gevorg Tosunyan – S.A.Hayrapetyan. Structure of Grabar	321
Amatuni Virabyan – Ararat Hakopyan. Armenian Parliament and Political Parties (1918–1920)	325
Lalik Khachatryan – Nerses Mkrtychyan. Semitic Languages and Armenian	328

NEWS

Alvard Ghaziyan – Republican Scientific Session on Armenian National Culture	332
---	-----